

ELŐFIZETÉS:
Egész évre 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyitási sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyv-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A hitel.

Zombor, 1897. január 21.

Két emberöltő múlt el azóta, hogy megjelent Széchenyi István grófnak, a legnagyobb magyar-nak korszakot teremtő könyve, a „Hitel”. Látnoki hatalmával a lángelme megmutatta nekünk világosan a befutandó utat, melyre lépünk kell, ha azt akarjuk, hogy kereskedelmünk, iparunk és közgazdaságunk általános fejlődésnek induljon s a kereskedelem és ipar tényezői hitelképesekké legyenek.

Abban az időben minden pangott. A levegőben volt valami, érezte minden ember a közeledő változásokat; a forradalom kitérésében meglelték azután magyarázatát. A béke idején könnyebb a munka, biztosabb a pénz, olcsóbb a megélhetés, nagyobb az általános bizottság, mint akkor, mikor a látóhatáron fellegek tornyosulnak, fellegek, melyek a fegyverek füstjéből gomolyogtak össze.

Mikor Széchenyi gróf kiadta feltűnést keltő, nagy munkáját, a levegő már forrott, érezhető volt az elkerülhetetlen; és annál csodálatosabb, hogy tulajdonképpen mégis a „Hitel” volt az, a mi megteremtette a hitelt.

A könyv megjelenése óta nem hiába telt el két emberöltő, mert a hitel általánosodott és csak ma ért el ahhoz a fokhoz, a melyet Széchenyi elérni óhajtott. S két emberöltő, a mint nem halványította el Széchenyi örökkön élő emlékezetét, sőt kiélesítette körvonalait: úgy az ő munkájának, a „Hitel”-nek is minden betűjét bearanyozta, s ez a merész könyv a maga nagy gondolataival még jobban világít, mint valaha.

Emlékezzünk csak vissza a multra. Ma már panaszkodnak az óriási hitel ellen, melyet a külföldi gyárosok posztóikban, diszjúruikban, kiváló találmányaikban milliókra menő összegig akarnak reánk ruházni. Kapuinkon, nyitott sorompóinkon ezrével és ezrével hozzák be a különféle tárgyakat, melyeket itt a legbiztosabban vélnék elhelyezni. S mi a nagy bizalom, a nagy hitel alatt sokszor feljajdulunk: „Hála neked Uram Isten! de talán egy kicsit sok is a jóból!”

És hogyan volt az előtt, a negyvennyolcas évek előtt, és mindjárt utánuk? A hitelt akkor Magyarországon ugyyszólván csak hírből ismerték. Mily kereskedőnek kellett lenni annak, a ki

külföldről néhány láda importált árut kaphatott! Milyen szenzációt keltett, ha például egy magyar cégnek Párisból érkezett küldemény!

Es ma, az általános hitel folytán oda jutottunk, hogy a hazai ipar nem bírja ki a versenyt a külföldi államokéval; félnek, hogy a külföldről importált árut óriási halmazuknál fogva nem tudjuk elhelyezni a saját ipari cikkeinket, és éppen most vitatkozunk, tanakodunk azon, hogy nem volna e jó a külföldi áruk beözönlése ellen becsukni az örökké nyitva álló vámsorompót.

De jobb, hogy így van. Jobb, ha a külföldi gyáros szívesen tukmálja reánk legtöbbször nem értéktelen és kiválóan versenyképes árukat, mint sem veszedelmesebb mértékben pangana a hitel és szükségét szenvednénk oly tárgyakban, melyekkel most bizony tulságig el vagyunk látva, elhalmozva.

De nemcsak ez a körülmény jellemzi hitelképességünk nagyságát. Talán még fényesebben jelzi az a körülmény, hogy a külföld nemcsak áruival, nemcsak gyártmányaival gravitál ide, hanem tőkéjével, pénzével is.

Ugyanis mit látunk! Mit tapasztaltunk egy-két évtized óta? A magyar pénzviszonyok örvedetes javulását, a magyar pénz értékének folytonos növekedését, melynek következtében a közgazdasági viszonyokban is egészséges állapot uralkodik, s ez csodálatos ide a külföldiek fölösleges tőkéjét. Hány, a magyar közgazdaság szempontjából megbecsülhetetlen értékű hazai új iparvállalat, részvénytársaság köszönheti létrejöttét a külföldi tőkének, annak, hogy idegenek a milliókat magyar részvénytársaságok bevételeire és új magyar vállalatok pártfogására fordítják. Nem a legfényesebben jellemzi-e ez a hitelképességünket és a külföldnek belénk helyezett bizodalmit?

Igyekezünk tehát úgy, hogy ezzel vissza ne éljünk. Az ország kereskedőihöz és iparosaihoz intezzük e megdöntött szavakat. Vigyáznok kell kereskedőinknek és iparosainknak arra, hogy az önként kínálkozó hitelt ne tulságos mértékben vegyék igénybe, bár erre a hiteladó hajlandó volna is; hanem csak addig bocsátkozzék a hitel igénybevételebe, míg az neki kamatokat hoz. Felesleges áru, melyen egyhamar tul nem adhatni, s csak helyet foglal el az üzletekben, holt tőkét képezve, a mely nem kamatoz: megölője a ke-

reskedők biztos alapjának és jólétének, bár mily hosszú is az a terminus, amikor az áru pénzértékének kifizetését kitűzték. Az üzlet áruinak folyton változniuk kell, ne legyen kereskedő ebben az országban, a ki divatját multa árut gyűjt az ószerekek számára. A hitel igénybe vétele történjék mértékkel és okosan. Gondoljanak arra, a kik igénybe veszik, hogy ez a hitel nem egyéb, mint a bizalom folytán kezelésül reájuk bízott tőke, melylyel visszaelniük nem szabad és kiki csak annyi tőkét vállaljon el, a mekkorát gyümölcsözőleg bir kezelni.

Mert valjuk be azt is, hogy a kereskedőknek bizony nagy százaléka mond csodót évente, vagy legalább is fizetés képtelenné lesz. S mi ennek oka leginkább? Nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy legtöbbször az észszerületlen, okatlan gazdálkodás az, a mely leginkább a hitel igénybevételeben nyilvánul.

Pedig a hitel veszedelmes fegyver is egyuttal, melylyel nem szabad játszani. A hitelképesség gazdaggá teheti számtalan derék iparosainkat, kereskedőinket, viszont a hitel tönkre és koldusokká tehet csinos tőkével bíró egyéneket. Attól függ, miként és meddig vesszük igénybe azt.

Épp azért még egyrészt örüljünk, hogy a nagy Széchenyi álma ily szép valóvá vált, legyenű óvatossá, nehogy elveszítsük lábaink alól a talajt. Mert ha azt elveszítjük, akkor kész a veszedelem: a pangás megszünteti évtizedek üdvös munkáját és alkotását, hatalmasan megrendíti azt, a mire nemzetünknek feltétlenül szüksége van, — az általánossá vált hitelképességet.

Ha pedig ez bekövetkeznék, az ország el volna zárva a közgazdasági előrehaladástól és a jólétől.

A fertőző betegségekről és járványaikról.

Irta: Dr. Thim József.
(Folytatás.)

Németország e téren tőkélyre vitte; belső része himlőmentes és csak a határokon fordulnak elő esetek, ahol azon országokkal határos, melyekben a védőoltás csak felületesen, vagy nem kötelezőleg lön végrehajtv. A kütteses hevenyfertőző betegségek egy másik fajtája a kanyaró, melyet a nép vörös himlőnek is nevez. Olyan régóta ismerték, mint a hólyagos himlőt és a 10.

A „BÁCSKA” tárcája.

Hogy is volt?

Hogy is volt, hogy is volt valamikor régen?
Szerelmet esküdtünk virághimes réten,
Szerelmet egymásnak.
Felettünk az égen száz csillag ragyogott,
Futó csermely habja szép regét csacsogott,
Ringó parti sásnak

Hajló fűza alatt tiltunk elmerengve;
Ugy oda simultál dobogó kebleimre
Édesdeden, lágyan.
Erős karjaimba zárva boldogságom:
Nem volt e világon már több kívánságom,
Nem volt már több vágyam!

És látod édesem, azt hittük mi szentül,
Hogy ilyen ittasok a nagy szerelemtől
Leszünk majd örökké!
Hogy boldogságunkat már meg nem zavarja
Sem kaján irigység, sem élet viharja
Soha, soha többé!

Mégis oly szomorú lett annak a vége...
Elváltunk. Belőled hajót asszony lett végre...
S én máséhoz hajoltam...
S találkozván néha, úgy fáj, hogy ha mondom:
„No lássz, én mégis vagyok olyan boldog,
Miként akkor voltam!”

Szabadka Gyula.

VIASZTÁS.

Irta: Gál Lajos.

Hárman viasztanak.

Csak egyetlen vékony fonál kötötte még őket
ahhoz az öntudatlan élethez, melyet behunytt szemekkel

az álom és bizottság puha ölében, hangtalanul, csupán valamelyes ösztönöknek engedelmességgel folytattak.

De a vékony fonál is elszakadt és ők felebredve, megkezdtek a viasztást.

Es nihelyt a napfény rávette sugarát az először kinyitló pici szemekre, legott feltűnt közöttük a külfölség.

Az első rögtön meglátta és jó barátjaként üdvözölte a drága esipkefüggönyökön átszűrődő kellemes, meleg, éltető, felvidítő fényugárt. A másik csak nagy fáradtsággal és erős küzdelemmel vehette észre a ráeső fényt. A harmadik meg a sötét viskóban alig észlelte, inkább csak sejté a homályon keresztül hozzá törekvő gyér világosságot.

Magát a viasztást azonban mindenik egyenlően kezdé meg: sirt...
Azután elváltak utaik.

I.

Az elsőt nem hagyta el soha jó barátja a kellemes, meleg, éltető és felvidítő fényugár. Eleme volt az. A fényárban uszó, sima parkettes táncteremben, ésbódító, kivágott ruhájú, szépségtől ragyogó hölgyeket ölelve, megittasulva a zene vérpezsgető hangjaitól, önfeladten, telve kéjjel és gyönyörrel lejtve a táncot ott lehetett őt látni az ifjúság és egészség tüztétől hevítve. Fölkerezte a könnyű kalandok ezer édes veszedelmét, megdézsmálta a tiltott szerelem süttő gyönyöreit. Virasztott a vig pajtások lármás társaságában. Dalra fakadt a gondatlanság illatos berkeiben. Dözsölt pezsgős palackok százaival. Csörtette a fényes kardot nagy városok sima aszfaltjain nem szükségéből, hanem divatból.

Járt ártatlanság és könnyenbívőség szűzi kertjében s ingyen kedvteléssel tűzte mellére a szebbnél-szebb virágokat. A szerelem csókját izelte számtalanszor. A családás trüm kelyhét nem köstolta sohasem. Utja mindenütt tele volt rakva a diésőség, öröm, boldogság és könnyű élet szines rózsáival. Nem kellett egyebet tennie, csak a kezét kinyújtani egyszer-másor s akár melyiket megkaphatta. Bármerre ment: kék volt az ég, sima az út, kedves az élet. Soha kátyuba nem ért a kocsija. Soha keserűséggel nem sújtotta sorsa.

Es mégis, mikor a fényárban uszó táncterem sima

parketjén, mámoros, vad táncok között, végig virrasztotta a hosszú tenger éjt s finom selyem zsebkezdője felitve lett a csorgó izadtsággal, ő pedig libgett a fardatságtól. Vagy mikor a becsületes férj bűnös nejjével kéjelegve, tulsokat ivott a tiltott szerelem nektárjából. Vagy mikor cigányzene mellett bortól, pezsgőtől berugva a katzenjammer jelentkezett: akkor petyhüdt tessel, összegyűrött, bepiszkolt ruhában, üres, buta aggyal és ellaukadt idegekkel majdnem lerogyva a fardatságtól, beledült puha, fehér ágyába. Az álom legott szeméire lopózott és ő kéjes érzéssel suttagta:

— Oh, mily édes az álom!

II.

A másíknak több baja volt. Energikus lénye szívesen ösztönözte a munkára, mert félt a sötétségtől, félt a nyomortól. Ki is kerülte azt, de minden talpalatnyi tért véres verejtékkel, erős fegyverekkel kellett megvívnia. Harci erővel küzdött mindenütt. A diésvagy, az önértet sarkalta. Járt a tévelygés labirintjében és kutatta kedvvel az igazsághoz vezető fonalat. Ott volt a tudós poros könyvei között, a művész tapsvihartól kísért pályáján, a népek diés csataterain, az orvos boncteremében, a vegyész laboratóriumában. Pengete az ihletet költő lantját és forgatta a napszamos asóját. Világra szóló dolgokat produkált. Korszakot alkotó műveket hozott létre. Megoldott kétes, nehéz problémákat. Otthonosan érzé magát a naív gyermek tanuló szobájában, szedve a szorgalom első gyümölcsét és kiserője volt a lángelkű ifjunak a haladás ösvényén mindenütt. Ismerte a mély vizek fenekét, hol szilárd hidoszlopoknak rakta le alapját és repült fenn a légben, hol uralkodását akarta biztosítani a kormányozható legbajón. Megfordult száguldo gyorsvonaton és előre tört nyikorgó taligákon. Leszállt a föld mébe kincsekért és felhatolt a csillagokig az ég-bolt titkaiért. A tudomány bajnoka volt, ki Atlasként hordta vállain a világot és az emberiség jólétét.

Es bármerre ment, felhős volt az ég, rögös az út, nehez az élet.

Mindig akadály gördült tervei elé, melyeket sokszor csak nehezen bírt leküzdni. Szekere sokszor feldőlt és sorsa gyakran nyújtá neki a családás méregkelyhét. A szerelem varázsát nem ismerte soha, mert énjének fele az emésztő munkáé volt mindig.

században az orvosok egészen szépen különböztették meg a vörhenytől is. Hazánkban régebbi elterjedtségéről nem sokat tudunk és csak újabb szerettek be biztosabb adatokat; 1887-ben volt a legnagyobb kanyaró-járványunk 67,276 megbetegedéssel. A fővárosban majdnem minden harmadik évben lép fel járványosan. 1884-ben hazánkban a lakosságnak fertőző betegségbe esett ezrére 13,6% kanyarós jutott; sőt a fertőző betegségben elhaltak közül pedig a kanyaróra 7,4% esik. Összesen megbetegedett az országban 58,871 és belőle 4896 meghalt.

A kanyarónak sem ismerjük specifikus mikrobáját; jelenlegi módjaink elégtelenek felderítésére. A fertőző anyag nagyon ragályos és átlátható. Aki egyszer átalotta, rendszeren immunissá lesz. A rubákban, a levegőben, a lehámolt bőrön odatapad, de hamar elveszti ragályosságát, úgy hogy némelyek külön desinfekciót sem tartanak szükségesnek.

Sokkal veszedelmesebb a vörheny, melyet sok vidéken sarlach néven is neveznek. Ennek sem ismerjük pathogen mikrobáját. Nem szokott oly nagy járványokat okozni, mint a himlő és kanyaró, de utóbbinál sokkal veszélyesebb, mert a kiütéses állapotban kívül hozzájárul a szövődmények a difteria, veselob, izületlob, huyvéréség. A halalozási aránya is nagyobb, körülbelül 5-10%, de sokszor 30% is. Emberről-emberre ragályos vagy a levegő, rubázat, élelmi szerek, különösen a tej útján.

Rége óta a kanyaróval tévesztették össze és önálló betegségtől csak a 17. század kezdetén ismerték fel és úgy látszik Európában keletkezhetett Néha enyhe jellegű, máskor súlyos járványává vált. Hazánkban ez évszázad második felében, 1882-ben volt nagyobb járvány, 16,058 megbetegedéssel és ebből 28% halt el. 1894-ben 18,468 egyén betegedett meg és 4302 halt meg belőle. Az összes fertőző betegségek meghaltjainak 23%-át, megbetegedetteinek 4,1%-át tette ki. Aki egyszer átesett rajta, szintén immunissá lesz.

A heveny kiütéses betegségek további képviselői a rubeola, néhol patiesnak nevezik; irodalmi magyaros neve ninesen. Ritkán fordul elő és rendkívül szelíd, úgy hogy közegészségi tekintetben nem fontos. Meg ritkább a kiütéses hagymaz, melyből 1894-ben mindössze 61 eset fordult elő hazánkban. A visszatérő láz vagy hagymáz is ritka. Előbbiben a kórokozóját nem is sejtjük, ezét ismerjük. Egy basadó gomba (tehat mikroba), melynek alakja dugóhúzóhoz hasonlít, okozza és a lázás időben mindig a vérben fellelhető. Csakis piszkos, szegény egyéneket fertőz, mert a tisztaság ellensége.

Folytatolag áttérhetünk a difteriára, azaz ronsolótoroklobra. Csak lefolyására, de természetére nézve ugyanegy betegség vele a croup is, a torokgyík; a difteria a garatot támadja meg, a torokgyík a géget. Ismerjük a régiét is; de a jelen század közepén egész Európát elárasztotta és 1879-ben Dél-Oroszországban majdnem valamennyi gyermeket elragadott. Ilyen volt a 60-as években Németországban és nálunk a székelyföldön, hol csomonak nevezik a bajt.

A difteria 1860. óta nálunk folyton emelkedik; 1878-ban 13,639 megbetegedés fordult elő, 1894-ben már 46,776, ebből 20,171 halt meg, tehát majdnem a fele. Száz fertőző bajban megbetegedett egyén közül elhalt 43,1% difteriában. Száz ezer lakos közül 1884-86-ig elhalt Svájcban 46, Belgiumban 52, Ausztriában 80, hazánkban 99, Németországban 188 egyén. A 3-5. életkorban megbetegedett difteriás gyermekek majdnem fele hal el.

A difteria kórokozóját teljesen ismerjük; az egyik az ugynevezett Klebs-Löffler-féle bacillus, a másik többféle coccus s míg az előbbi vakító felhártyás képleteket terjeszt, addig utóbbiaké sárgás-piszkos. De mindkét alak mikroba együttesen is előfordulhat. A difteria tehát ezen mikrobáknak a torokban és gégeben vagy orrban való letelepedése által jön létre, melyek itt hártás képleteket okoznak. Ezek a mikrobák aztán mérgeket produkálnak, melyek a testbe felszívódás útján jutnak és a beteg megölnek.

Rendszeren gyermekeket támad meg, de néha felnőtteket és agókat is. A fertőzés többnyire direkt érintkezés útján jön létre, de egy harmadik személy is, a

beteg körüli holmik, a tej és egyéb élelmi szerek is átvehetik. Különösen hajlamos a fertőzőre a gyermek, ha már hurutos. Egyszeri áttérés nem véd meg újabb fertőzés ellen.

Utóbántalmi közül említenők a gyógyulás után sokáig fennálló hűdéses a garatban és a szívhűdés, mely a gyermeket akkor éri mint a villám, mikor a környezet teljesen veszélyen kívülnek hiszi.

A tuberkulózis a legelterjedtebb betegség a világon; a nép közönségesen száraz betegséggnek mondja s ha a tüdőben fészkel, tüdővésznek, heptikának is nevezi. Egy francia orvos, Villemiu bizonyította be legelőször fertőző voltát és Koch Róbert német tanár fedezte fel a bacillusát, aki ezekkel képes volt állatokon mesterségesen tuberkulózist előidézni. A bacillus igen ellentálló, száraz köpében még három év után is életképes spórákat képez. Az emberbe a légzés útján jöhet és különösen ha a nyakbártya hurutos. A tüdővészés által kilehelt levegőben ninesen bacillus, de köpében százezrekre megy számuk. Ha tehát ilyen köpet a padlóra jut és itt elporladzik, felszáll a porral a levegőbe és ezzel az ember tüdejébe juthat. Inficiálhatja magát az ember, ha tüdővészés egyént csókol. Az állatok java része is tüdővészés és ilyeneknek husa, teje ragályozó. Lipcsében 1888-1891-ig 67,000 marhát vágtak, ebből 13,600 volt tuberkulotikus, tehát 20%-a. Frankfurtban 1888-89. között levagott tehének 16%-a. Ezen tuberkulotikus állatok 55%-ánál sikerült a bacillust a tejben kimutatni, mely főtüdővészés az embernek. Végre a bacillus sérült bőrön is bejuthat a szervezetbe.

Bámulatosan egykedvűen nézi az emberiség a tuberkulózis terjedését. Az emberek mintegy 10-12%-a hal el benne, némely vidéken 20%-a. Általában az emberiség 1/2 része hal el általa; 1000 ember közül 3%-a. Nálunk 1894-ben 48,954 egyén halt meg benne; azaz 10,69%-a az összes halál-okoknak, amely azonban a valóságban sokkal nagyobb.

Olyanok, akik foglalkozásuknál fogva ártalmas levegőben élnek, inkább vannak a fertőzésnek kitéve. Száz haláleset között: szövőknél 57 esik a tuberkulózisra, gyári munkásnál 68, festőknél 64, apprenticeknél 92.

Németországban egy millió gümőkóros egyén él és terjeszti a bajt. Rossz szellőzés és lakás, nedves vidék elősegíti a bajt. Különösen a betegápolók kapják meg, Cornet szerint 100 közül átlag 63 hal el benne. Terjesztik a bajt a tüdővészésnek szánt gyógyhelyek, vasuti kupék, tüdővészésesek által használt tárgyak is, amennyiben az általuk kiköpött váladékok felszáradnak. Angliában a börtönökben a foglyok nagy részét tuberkulotikusok lettek és mikor modern, egészséges fogházakat építettek, egy csapásra leszalldt a fertőzés foka. Hogy mennyire fertőzheti egy-egy beteg élet- vagy lakótársát, mutatják a következő adatok is: 213 esetben 107-szer kapta meg a tuberkulózist a férj feleségétől és viszont. 938 esetben 101-szer az illető beteg élettársa is tuberkulotikus vala.

Az ilyen tüdővészésben elhalt házaspárok gyermekei is sokszor gümőkórosak; ezek is legtöbbször az említett módon fertőzöttek szüleik által, míg másrészt bizonyos dispoziót örökölnek tőlük, mely a szövetek bizonyos működési gyengeségében, hiányos mellkas képződésben és a tuberkulózis iránti könnyű fogékonyágban nyilvánul.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

Miniszteri biztos. A földmivélségi miniszter Karácson Gyula vármegyei alispánt az apatin-monostorszeghi ármentesítő társulat miniszteri biztosává nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Marschal István zombori állami végrehajtót a beszkereki pénzügyigazgatósághoz szántisttá nevezte ki.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter Halász Ernő zombori kir. törvényszéki aljegyzőt az újvidéki kir. törvényszékhez helyezte át.

Athelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kovács Samu polgári iskolai tanárt Tittelről Szegre az első polgári iskolához helyezte át.

De volt gyermeke, a kiért minden keserűséget feledett, a ki legdrágább kincsét kepezte, mivel a legdrágábbat a miye volt: vagonot, címet, szülői, rokoni szeretetet eldobott érte annak idején.

Es kárpótlást talált benne mindenért a mit elvesztett. Valami rajongó mythikus szeretettel övezte körül, mely tul ment az anyai érzelem határára. Mint a hajótörött az egyetlen deszkaszálhoz, mely részére az életet jelenti, egy ragaszkodott ahhoz a gyermekhez... Érette édes volt a nehéz munka, mellette az anyai boldogság mysteriumának glóriája ragyogta be a fekete kenyeret, mooskos pincelakást, ferges vacokot és vigyorgó nyomort.

Es ezt a gyermeket akarta töle elrabolni a halál. Nem, nem adja! Életet önt belé a magáébol! Elúzi a kört az anyai szív szerelmével. Eloszlatja az enyészetet jeges lehetélet égő csókjával, nem engedni meghalni.

Es ott virasztott éhesen, rongyosan a kicsi beteg mellett. Munkába nem mehetett, hát nem keresett. De ő érzéketlen volt az éhség iránt. A hideg nem fogott ki rajta s fiaszkáját testével melengette.

„Csak ma, csak ma még!” biztatta magát a csontig és bőrig lesóványodott asszony. Csak ma kell még erőnek lennem, aztán jobban lesz a drágám! Aludni fog csöndesen, nyugodtan és én is alhatom egy keveset. Oh, csak ma adj erőt Istenem, hatalmas Istenem! és buzgón imádkozott... Hanem amint letérdelt a silány szalmazsákra, amint behunyta szeméit, hogy annál jobban lássa istenét lelkében, az éhséggel szövetkezett kimerültség erőt vett rajta. A kínos éjjelét átvirasztó borzasztó fájdalomtól marcangolt, szenvedéstől elcsigázott asszony nem hallva többé haldokló gyermeke nyöszörgését, lankadtan terült el a szalmazsákon. Az álom legott szeméire lopózott és ő kéjes érzéssel susogta:

— Oh, mily édes az álom!...

Hárman virasztanak: a gyönyör, a munka és a nyomor. Es milyen sajtáságos: barmennyire is különböznek egymástól a virasztásban, az utolsó áloban mégis csak egyformák. Milyen sajtáságos! miért csak ott, miért nem itt is legalább valamennyire?!

Vojnits Imre temetése. Óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra f. hó 19-én d. u. Szabadkán az ifju kora delen elhunyt Vojnits Imrét, főispánunk testvérét. Impozáns módon nyilatkozott meg a részvét megényk egyik legelső családjának nagy gyászával szemben; osztozott a kintnő család szomorúságában nemcsak Szabadka város, de az egész megye közönsége. Zombor, Szabadka, Baja, Zenta s a megye minden részéből összegyűlt sokasága az embereknél állott fájdalmas érzéssel a korán elhunyt közkedveltségű férju ravatalánál s kísérte el a megholdogultat, kinek nemesszívét, jellemét még sokáig emlékeztetben fogják tartani, — utolsó földi útjára. A megye s a városok batóságai küldöttségek útján képviseltették magukat a végtisztesség megadásánál. S nemcsak a család tagjai könyeztek mikor az utolsó rög is ráhullott a hült tetemre, hanem az összes jelenlevőknek elsorult a szíve annak láttára, hogyan kell örökre elválni attól a derék férjútól, a kinek élete még oly sok örömet szerzett volna családjának s a társadalomnak. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. bajsai Vojnits Lukácsné szül. kamjonkai Szemző Josefa, a maga és gyermekei Mária, István, Róza férj. báró Hoeller Istvánné, vejei bajsai id. Vojnits Sandor, báró Hoeller István, unokái bajsai dr. Vojnits Oszkár, bajsai ifj. Vojnits Sandor, báró Hoeller Mária és Josefa nevében fájdalomtól megtört szívvvel jelenti felejthetlen szeretetű fia, illetve fivér, sógor és nagybátyjának bajsai Vojnits Imrénék hosszas szenvedés és a haldoklók szentességének felvétele után Bécsben 1897. évi január hó 15-én életének 39-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott tetemei kedden folyó évi január hó 19-én délután fél 4 órakor Szabadkán a gyászházban a r. kath. egyház szertartásai szerint be-szenteltetvén, a bajai temetőben levő családi sírboltban fognak örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő gyász-mise áldozat kedden f. hó 19-én délelőtt fél 11 órakor a szent Teréz főegyházban fog a Mindenhatónak bemutatni. Szabadkán, 1897. január hó 16. Az örök világosság fényszedjék neki!

Adakozás. A zombori jótékony magyar nőegylet által 1896. évben történt szegény iskolás gyermekek felrubázására és karácsonyfa felállítására adakoztak: Belt Sebestyén 137 darab karácsonyi kalács, Alföldy Gedeonné 5 frt, Beke Gyuláné 2 frt és 3 leány részére ruhavarrás, Czifrusz Ferenc 2 frt, Dalmay Béláné 2 frt és 2 leány részére ruhavarrás, Enyedy Eugénia 2 frt, Esztergamy Borbála 5 frt és 4 leány részére ruhavarrás, Fernbach Bálintné 20 frt, Fejér Gyula 10 frt, Fratricsevits Mária és Gizella 2 frt, Garam Izabella 1 drb. cs. kir. arany, Husveth Mária 5 frt, Horvátovits Istvánné 5 koszoru füge és 18 dr. narancs, Iparos ifjuság által rendezett bál tiszta jövedelme 12 frt 50 kr, Joksmán Jozsefné 5 frt, Jeszenszky Dezsőné 6 leány részére ruhavarrás, Kozma Lászlóné 3 frt, Kórits Eszter 2 frt, Kohut Henrikné 2 frt, Krizmanits Ilonka 2 frt, Latinovits Bogor Irén 3 frt, Lang Magdolna 2 frt, Mihályi Izabella 3 frt, Molnár Trischler Anna 2 frt, Michelsz Jánosné 2 frt, N. N. 5 frt, Szabó János III. oszt. gimn. t. 1 frt, Szemző Gyuláné 10 frt, Szemző Istvánné 5 frt, Sandor Béláné 5 frt, Szilágyi Mórné 5 frt, Széchenyi Józsefné 10 frt, Stvrtecky Augusztá 2 frt és 2 leány részére ruhavarrás, Szlavy Elemérné 2 frt, Tápay Istvánné 3 frt, Trischler Fereucné 5 leány részére ruhavarrás, özv. Wesztergamy Franciska 1 leány részére ruhavarrás, Zmekár Viktória 10 leány részére ruhavarrás, Vértési Károlyné Reitter Aranka 10 leány részére ruhavarrás. A szegény gyermekek felrubázása és a karácsonyfa felállításához zombor-járult még a zombori takarékpénztár 200 frt, Zombor sz. kir. város 158 frttal, a többi az egylet pénztára pótolta. Ruhával ellátva lettek 72 fu- és 63 leány-gyermek, kik azonföül egyenként karácsonyi kalácsot, almát, fűgét, szentjános kenyeret és diót kaptak. Fogadják a nemesleklű adakozók a szegény iskolás gyermekek nevében a nőegylet hálás köszönetét. Esztergamy Borbála, elnök.

Nyilvános köszönet. A zombori jótékony magyar nőegylet saját pénztára javára f. évi január hó 16-án rendezett táncestély alkalmával következő felül-fizetések történtek: Bertolino Sándorné 2 frt, Balmay Béláné 2 frt, Esztergamy Borbála 5 frt 10 kr, Fejér Gyula 10 frt, ifj. Fernbach Bálint 4 frt, Fratricsevits-Ast Vince 1 frt, Gyórfy Géza 5 frt, Garam Kálmáné 1 frt, Hoffmann Frigyes 1 frt, dr. Molnár Gyuláné 5 frt, Paul Kálmán elvesztett fogadásért 1 frt, Sztrilich Zsigmond 3 frt, Sztipits Mariska 3 frt, Szilágyi Mórné 5 frt, Schlagger Gyula 2 frt, Schlieszer Sándor 2 frt, dr. Spitzer Mór 2 frt, Szabó Sándor 1 frt, Tápay Istvánné 2 frt, dr. Vojnits István 10 frt, Városvy Károly 5 frt. A kiadások levonása után a táncestély tiszta jövedelme kerekszám 80 frt. Fogadják egy nemesleklű adakozók, valamint azon urhölgyek és urak, kik a táncestély létesítése és rendezése alkalmával oly sikeresen fáradoztak, az egylet hálás köszönetét. — Esztergamy Borbála, elnök.

Álarcos bál Apatinban. Apatinból írja levelezőnk: Az apatin kisedővoda-egyesület női választmánya folyó hó 16-án az András-fele vendéglő helyiségeiben az óvoda javára zártkörű álarcos dominó-bált rendezett. Összes bevétel a felülfizetésekkel együtt 178 frt volt. A mulatság minden tekintetben fényesen s vá-rakozáson felül sikerült s reggeli 5 óráig tartott a legjobb hangulatban. Elismeréssel kell nyilatkoznunk a nemesszívű hölgyeknek buzgó s odaadó fáradozásukért, annál is inkább, mert a külső csinra is nagy sulyt fektettek; a táncsterem díszítése csakis ily finom ízlésű hölgyek fáradozása folytán létesülhetett. Isten tartsa nemesszívű hölgyeinket azért is sokáig, hogy még sok jót mivelhessenek.

Műkedvelői előadás. Titelen holnap, január hó 23-án az ottani szegény gyermekek javára műkedvelői előadást rendeznek. Szinre kerül „Sziget a szárazon“ c. egyfelvonásos vígjáték.

Táncvigalom. Csantavéren f. hó 17-én a Polgári Olvasókör saját könyvtára javára táncvigalmat rendezett. A mulatság a várakozáson fölüli sikerült. Nemesak a gazdaközönségnek színejava jelent meg, hanem az intelligens osztályból is többen részt vettek. A mulatság a felkelő nap sugarai oszlatták szét. Felülfizettek: Csia Károly 50 kr, Szudárovits Pál 1 frt 60 kr, Gertner Lajos 60 kr, Molnár János 60 kr, Hajduskov Vilmos 50 kr, Fischer Miksa 60 kr, Kern Gyula 30 kr, Jordán Béla 20 kr, Tikviczki József 20 kr, László Antal 20 kr, Csik István 20 kr, Klein József 20 kr. Tiszta bevétel 39 frt 40 kr.

ét mellett
zabakán
bispánunk
a részvét
gyaszaval
uságában
közönsége.
minden
állott fáj
égü férfi
ek nemes
k tartani,
bátóságai
végtisztes
könyveztek
e, hanem
k láttára,
értutól, a
na család
zö gysz
esne száll
ci Maria,
bajjai id.
bajjai dr.
Hoeller
szívvel
sögör és
zenvedés
Beesben
n történt
en folyó
badkán a
erintt be
íroltban
ó gysz
ó órák
ónak be
Az örök
nőgyelet
yermekek
akoztak:
Alföldy
y részere
né 2 frt
na 2 frt,
havarrás,
Fratri-
l drb es.
Istvánné
ság által
Joksmán
ere ruha-
rt, Kobut
ts Bogor
lla 3 frt,
2 frt, N.
Szemző
r Belané
é 10 frt,
havarrás,
Trischler
ztergamy
Viktória
Reitter
ny gyer-
z hozzá-
Zombor
penztára
3 leány-
kalacsot,
ak. For-
ás gyer-
ztergamy
jotekony
nuar hó
zö felil-
Balmay
Fejer
resevits-
almané
yulané 5
Satrilich
ri Morné
ó 2 frt,
apay Ist
Karoly
iszta jö-
neskeblü
a tane-
ikeresen
tergamy
írja le-
valaszt-
helyi-
ino-balt
itt 178
n s vá-
t a leg-
nuuk a
asukért,
lyt fek-
izlésü
n tartsa
nég sok
januar
mükd-
arazon"
a Pol-
galmat
került.
hanem
mulat-
zettek:
Gertner
Vilmos
Jordán
20 kr,
bevétel

Bucsuvasora. Dr. Molnár Gyula, zombori ügyvéd, a „Zombor és Vidéke“ volt szerkesztőjének tiszteletére Budapestre költözökése alkalmából ma este barátai a „Vadászkürt“-ben bucsuvasorát rendeznek.

Az iparos dalárda estélye. A zombori iparos dalárda február hó 1-én a „Vadászkürt“ összes termeiben táncal egybekötött estélyt rendez. Az estély érdekében az egylet tagjai fáradságot nem kímélve, a legnagyobb buzgóságot fejtik ki, úgy hogy a mulatság előreláthatólag kiválóan sikerül. A dalárda a következő szellemes meghívót bocsátotta ki: A zombori iparos dalárda azt szokta e papir homlokára nyomtatni: „Meghívó“. Most eltér eme szokástól s ime, itt a „Távolartó“. Mert Farsang ütségének azon tilalmáról kell a nagyérdemű közönséget értesítenünk, hogy a február hó gázsiosztó napján (1-én) a Vadászkürt innepi csarnokában mókázással, táncal és villanyvilágítással egybekötött estélyünkre ne jöjjen el az, aki fél a jökedvtől! — ne jöjjen el az, aki busulni akar! — ne jöjjen el az, aki fél a nevetéstől! Az se jöjjen el, aki nem kíváncsi arra, hogy mi fáj a fiataloknak, — miért? és meddig? — amit a terem megteltekor — a nap 20-ik órája után 30 perccel, azaz este fél 9-kor mindjárt elmondanak. (Figyelmeztetés. Tessék sietni a megérkezéssel, mert ha telve lesz a terem, a későn érkezők csak másnap juthatnak be!) Ne jöjjen el egy fiatal ember sem, aki egyik bájos daltársnőnk bátor kiáltványát nem akarja meghallani. Ne jöjjen el az, aki nem akarja megtanulni, hogy „Kerül a korhadt padot“, vagy „Használd „Csillag Anná“-t paróka helyett.“ Ne jöjjen el az, aki a dalárda pletykára a fülét bedugná, amely panaszos és több ezer éves dallamon lesz, titoktartás mellett, megsugva. Ne jöjjen el az, aki nem akar tudomást szerezni a természet azon változatos furesaságáról, amely a helybeli világkiállításán már számtalanszor nyert fontos érdemeket, sőt „patent“-et is. Jellemző ismertetéssel mutatja be a gyűjteményt a dalárda rövid nevű, de „nagy“ természetbúvára. Ne jöjjen el az, aki a tündérek közül ez alkalomra elrabolt kétszer hétszepségnek angyali hangját hallani, bájos alakját csodálni nem akarja, amikor épen bizalmasan kávéznak. Ne jöjjen el egy leány, menyecske vagy asszony sem, aki nem szeretné tudni, hogy mit beszélnek a férfiak maguk között a — nőkről. — Aki pedig ezen tilalom dacára is eljön, no azt ugyan megkacagtatjuk, megáncoltatjuk úgy, hogy észre sem fogja venni, hogy mikor jelzi a reggelt az — újtemplom toronyórája. — A pártoló tagok a külön megküldött titkos jeladásra is beléphetnek, rajtuk kívül mindenki meg fog vizsgáltatni a terembe lépés előtt a lépcsőzetnél felállított Röntgen-készülékkel, hogy van-e 2 korona a zsebében és hübanat a szívében? Attól kün a pénztárnál, ettől benn a teremben lehet megszabadulni. Akinek pedig teher a sok pénz, a pénztáros szívességet tesz vele, leteteményül a felesleget elfogadja, még meg is köszöni. Tessék megpróbálni. — A tánc között lévő szünetekben lesznek kézbesítve az üdvözölő sürgönyök, expressz-levelek és telefonok a „Nemzetközi világposta“ után azoknak, kiknek ez estélyünk alkalmából a távol ismerősök is „jó mulatást“ kívánnak.

Agyonlött birtokos. Mohácsról sürgönyzik a fővárosi lapoknak: Werner tekintélyes bácskai birtokos nemrég Margittaszigeten Mirkovits László földbirtokos szigeti birtoka mellett földeket vásárolván, az őszszel ott letelepedett. Mirkovits szenvedélyes vadász lévén, Werner birtokán is, bár jogtalanul vadászott; az utóbbi ezt megtiltotta, mire Mirkovits szó nélkül agyonlőtte. A gyilkos önként jelentkezett a mohácsi járásbírósnál. Mirkovits már tavaly vadászati kalandból egy vendéglőt a Dunába dobott.

Meghívó. Vettük a következő meghívót: Az ó-kanisai jótékony izr. nőgyelet alapítókéjének gyarapítására f. évi január hó 24-én a nagyvendéglő dísztermében felolvasás-, színelőadás- és előképekkel egybekötött zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté pont 8 órákor. — Belepti-díj személyenként 1 frt. Kéretnek a t. vendégek, hogy lehetőleg valamivel 8 óra előtt megjelenni sziveskedjenek, hogy az előadás ne zavartassék. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag fognak nyugtáztatni. A rendezőség tisztelettel kéri a n. é. közönség azon tisztelt tagjait, a kiknek kezeihez meghívó netan nem jutott volna s arra igéyzt tartanak, hogy ezt az egyesület elnökségével haladéktalanul intézkedtetés végett tudatni méltóztassanak.

Rablás a vonaton. Egyik fővárosi lap írja: A keleti pályaudvarban már egy negyed órája kalapáltak a délvidekről reggel érkezett személyvonat kerekait és az egyik másodosztályú kupéban még ott horkolt Schwarz Márkus jankováci gabonakereskedő. A mikor végre a kalauz valahogy felrázta álmából és lelket vert belé, a kabátja belső zsebéhez kapott és ijedten kiáltott fel: „A penzemet ellopták!“ A kalauz, a ki már megszokta az ilyen jeleneteket, a rendőrséghez utasította a kárvallott utast, aki ott előadta, hogy az éjszaka, a mikor Jankovácson beszállt, elaludt és arra ébredt föl, hogy valamelyik állomáson, a melynek nevét nem tudja, két magyar ruhás ember nagy zajjal szállott be a kupéba. A mikor az új utasok elhelyezkedtek, egyikök megszólította Schwarzot: Nem tudna véletlenül egy százast váltani? — Dehogy nem — szölt Schwartz készséggel és kivette bankoval telt erszényét, hogy váltson. Az idegen ezalatt lemondott a váltásról és pálinkát, majd szivart kínált Schwarznak. A gabonakereskedő nagyot luzott a pálinkából és két perc múlva hátradőlve a borpamplagon mély álomba merült. A mikor fölébredt, észrevette, hogy a két barátságos idegen és velük az ő állítólag 3850 forinttal terhelt tárcája eltűnt. A rendőrség, bar kissé regényesnek tartja a Schwartz Márkus esetét, megindította a nyomozást.

Elfogott pénzhamisítók. Csantavéren egy nagy pénzhamisító bandát fogtak el a csendörök, mely rég idő óta egykoronásokat és forintokat hozott forgalomba.

Táncfűzérke. A „bajai izr. nőgyelet“ folyó évi január hó 30-án a „Nemzeti“ szálloda termeiben a bajai szegények felségélyezésére táncfűzérket rendez.

A népkör közgyűlése. A „Zombori Népkör“ folyó évi január hó 31-én vasárnap délelőtt 10 órákor saját helyiségében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki jelentés az 1896-ik egyleti évről. 2. Pénztárnok és kiküldött 5 tagu bizottság jelentése a pénztár és számadások megvizsgálásáról. 3. Könyvtárnok jelentése. 4. A választmány javaslata a kör alapszabályainak módosításáról. 5. Az 1897. évre szóló költségvetés előterjesztése. 6. Tiszviselők és választmányának megválasztása.

Érdekes végtárgyalás. Igen érdekes végtárgyalás lesz a zombori kir. törvényszék előtt február hó 3-án. Dr. Gruits János kerül a vádlottak padjára, a kit Brankovits György patriarcha jelentett fel nyilvános rágalmazás miatt. A végtárgyalás iránt a közönség körében oly nagy az érdeklődés, hogy a terembe, mint értesülünk, majd jeggyel bocsátják be a közönséget.

Az iparos ifjuság mulatsága. Az iparos ifjuság mulatsága, a melynek megtartásáról már megemlékeztünk, igen jól sikerült. A „Pokol“ vendéglő emeleti helyisége volt a mulatság színhelye; szép számú közönség a legfeszlenebb hangulatban reggeli 6 óráig mulatott s az ifjuság ugyancsak reggeli 6 óráig vigan ropta a táncot.

Színház.

Mi történt az éjjel.

Hétfő, január 18.

Ismét premiére volt ma színházunkban. És e premiére sikerült; a „Mi történt az éjjel“ c. francia bohózat sikert aratott. A közönségnek tetszett a darab; a mókáin, szellemességein s ügyes jelenetein sokat nevettek. A cím után itélve, rendkívüli pikantériákat vártunk. Pedig hát semmi sem történt s bár vannak a darabban pikantériák, azok nem túlzottak. Nézetünk szerint bátran még egyszer elő lehetne a darabot adni. Ártatlan darab, a mely mint ügyes, szellemes francia bohózat megérdemli, hogy a közönség megnéze.

Ferencci játszotta Poulard gyógyszerész szerepét. Ebben a szerepben Ferenczi újlag egy pompás alakítást produkált; a közönség annyira meg volt vele elégedve, hogy nem győzte eléggé tapsolni s nem győzött eleget nevetni. Különösen a második felvonásban aratott nagyszerű sikert. Méltó partnere volt Szelényi Emilia, a ki minden tekintetben megálta helyét.

Lipsey Józsika igen esinos volt; ritka buzgósággal igyekezett szerepét megjátszani s buzgósága nem veszett karba. Több életet és több természetességet kell alakításába bele vinnie.

Palágyi kifogástalan volt. A többi szereplők játéka is kétségteletlenül előnyére volt a darab sikerének. Keménynek nem kell folyton a sugóval kokketoiznia.

Z.
A nagymama.
Kedd, január 19.

Csiky Gergelynek pompás vigjátéka került ma színrre. Az előadás rendkívüli gyenge volt. Több gondot, nagyobb szorgalmat és több lelkiismeretességet kértünk!

X.
Szép Heléna,
Szerda, január 20.

Operette 3 felvonásban. Irta Offenbach. Mulattató sikerült előadásban került színrre ez a régi operette. A szereplők majdnem kivétel nélkül jó alakításokat produkáltak. Egyedül a kar ellen van kifogásunk, mely ismételve bosszantó rikácsolásokat cselekedett meg.

Az operette kimagasló szereplője Hevesy Janka (Heléna) volt, a kinek szép énekszámait a közönség élvezettel hallgatta és tapsolta.

Nógrády (Páris) elemében volt és kiváló alakítást nyújtott. Játéka megfelelő, éneke szép volt.

Ferencci (Menelaus) szerepében mulattatott, kacagtatott az ő eredeti és jóízű játékaival mindenkit.

Jók voltak a többiek is.

t. k.
*
Jövő heti műsor. Hétfőn: Reviczky Etelka vendégszereplésével a „Falu rossza“; kedden: a „Híttés“; szerdán: Reviczky Etelka vendégszereplésével a „Cigánybáró“; csütörtökön: „Rossz ember“; pénteken: „Klári“; vasárnap: „Vasgyáros“. — Most vasárnap lesz Hevesy Jankának, a társulat egyik primadonnájának jutalomjátéka. Színrre kerül a „Király fogás“.

Végeredmény.

II.
„Ments meg uralm barátaimtól, ellenségeim ellen csak megvédelmezem magamat!“
Jogosan mondhatja el ezt magáról a szervezeti életerő, mert a betegség létrehozatalában már az ő hatalma nyilatkozott, mégis az ő ereje felhasználásának mellőzésével ep olyan sorsban kellett résztelnie, mint a jelen század elején a napoleoni hadjáratban felállított felkelő-seregnek, mely kezdetleges felszerelése mellett is győzelemről győzelemre haladt s mégis a helyett, hogy bemutatott erejét kiegészítő elegendő municiót, eleséget stbit kapott volna, nem is az ellenség, de az állítólagos jóakarók által erőszakosan szegyeteljes megfutamodásra kényszerítetett.

Az életerő kellő nagyságának hiányában ellenben, a szükséges ellenhatás is csekélyebb mérvben jelentkezik és a kör — az olaját felemészítő mécseshez hasonlóan, — lassanként emészti fel az életerőt és mind hosszabbakat pislogva a fiziologiai felbomlás — a balál — beálltával maga is kialszik!

Ha látom, hogy lesztűretett borom a felbomlás ellen biztosító szükséges erjedés kellő kifejtésére elegendő erővel nem rendelkezik, soha sem zavarom meg azért magat az erjedési processzust, hanem az erő elégtelenségének okát kikutatva, ezen okot erőtáplálás útján elharítsam.

Az orvosi hivatásnak valódi feladata tehát csakis abban kulminálhat, hogy a fenntartó szervezeti erőt általa kinyilvánított óhajának módjához képest megfelelő gyógyszerrel táplálja és hogy akaratának még akkor se szegüljön ellent, ha ez már-már a végső katasztrófával fenyeget is. És hogy ez másként nem is lehet, azt nemcsak a gyógykezelések terén fölmerülő számtalan ellenmondások igazolják, de magukkal hozzák ezt a létfenmaradás kötelese törvényei is, melyeknél fogva egyedül csakis a szervezeti erő lehet hivatott arra, hogy elleneinek mikénti kiűzése módját és eszközeit megválasztassa.

Ha ellenkezőleg ez a mi hatalmunkban állana, akkor a teremtés titkának birtokába jutnánk. Ennek hiányában, miként azt a többi természeti erőnek az

emberiség üdvös céljaira való felhasználásával is tesszük a szervezeti élet működésénél is az általa kinyilvánított óhajokhoz kell alkalmazkodnunk. Feladatunkat megkönnyíti annak tudata, hogy megkivált sebességgel csak azon vonat haladhat, melynek mozdonya elegendő gőzkifejtés után a vonatához szükséges erőt megnyeri.

Igy a szervezeti élet fejlődése és működésében felmerülő betegségeknel is gyógyulást csak akkor érhetünk el, ha a szervezeti erő akár önmagában, akár a kívánt segély nyújtása mellett a kórányag eltávolítására elegendő képességgel bír. Ellenesetben nemcsak megbiusul minden törekvésünk, de erőszakos beavatkozásunkkal az ellenkező célt érjük el.

Mivel pedig senki sem lehet feljogosítva magáról elmondhatni, hogy infekció — fertőzés — mentes, azért a természet logikus törvényénél fogva az ellenhatásoknak — betegségeknek — is elkerülhetlenül fel kell merülniök.

S így eljutunk azon paradoxonnak látszó állításhoz, hogy: „Betegeknek kell előbb lennünk, hogy egészségesek lehesünk!“

Helytelen dolog volna ebből azt következtetnünk, hogy mesterségesen hozzuk létre betegségeket, miként ez a védbímló beoltásánál történik, mert ezt a feladatot a szervezeti élet fenntartása érdekében — akaratunk ellenére is — maga a létfenntartó erő teljesíti.

De számot vetve az ellenhatások elkerülhetetlen fölmerülésének törvényével képesek vagyunk arra, hogy a szervezeti erőt gyógyszerünkkel fokozatosan táplálva, az ellenhatásoknak szelidebb és veszélytelenebb lefolyását elősegítsük.

En legalább ennek tulajdonítom a családomban fölmerült azon meglepő körülményt, hogy teljes erővel grasszáló járványok idején, midőn az áldozatok tömegesen hullottak el, az én gyermekeim is teljes mérvben megkaptak ugyanazon betegségeket, mégis mindegyikük a rendestől eltérő rövid idő alatt és minden utóbj nélkül szerencsésen lábolt ki azokból.

Lyképen elérhetjük a nemzedékek fokozatos regenerációját és nem fognak beteljesülni ártatlanokat sújtó szavai az „Irásnak“, „megbüntetem a szülők bűneit harmad-negyediziglen.“

Papp László.

Felolvas szerkesztő:
Dr. BALOGHY ERNŐ,
köz- és váltó-ügyvéd.
Laptulajdonos és kiadó
BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

375. sz. 1897.

Hirdetmény.

Rác-Militics, Filipova, Karavukova községekből álló állatorvosi körbe, Rác-Militics székhelylyel, az állatorvosi állás megtrült.

Az állatorvos javadalmazása 600 frt évi készpénz fizetés s a hivatalos látogatások alkalmával a községek részéről ingyen fuvar.

A pályázók kérvényüket **február hó 25-éig** hivatalomba nyújtsák be.

Hódsághon, 1897. évi január hó 9-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3—2

PÁLYÁZAT.

Bács-Szenttamason lemondás folytán üresedésbe jött és 400 frt évi fizetéssel javadalmazott községi kézbesítői állásra pályázatot nyitok és felhívom pályázni kívánókat, hogy ezen állás elnyerését célzó folyamodványaikat hozzám **folyó évi február hó 15-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezendők figyelembe vétetni nem fognak.

Megjegyzem, hogy a megválasztott minden a jegyzői teendők közé tartozó egyéb munkálatot is köteles a községi jegyző kívánságára elvégezni.

Jegyzői oklevéllel bírók és azok, kik a magyar és szerb nyelvbeni jártasságukat igazolják, előnyben részesülnek.

Kelt O Bacsén, 1897. január 14.

Dr. Balaton,
főszolgabíró.

3—2

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásához tartozó Alsó Kovil községében üresedésbe jött s évi 240 frt javadalmazással ellátott végrehajtói állásra pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **folyó évi február hó 8-áig** annál is inkább nyújtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Titelen, 1897. évi január hó 16-án.

Szemző János,
főszolgabíró.

3—1

Pályázati hirdetés.

O-Morovica község alulirt előjárása részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a községben megürrült két gyalogrendőri állás, pályázat útján betöltendő.

A pályázni szándékozók felbivatnak, hogy a szá bályrendelet értelmében kérvényüket felszerelve a község előjáróságához **folyo év február hó 15-ig** terjesztsek be.

Javadalmazás 300 (háromszáz) frt. Ruházatot a rendőr sajátjából tartozik beszerezni.

O Morovicán, 1897. január hó 18-án.

Kunzabó Antal, **Csákváry Lajos,**
jegyző. 3-1 bírő.

24. szám.

1897.

Arverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 1896. évi 11017. sz. végzése következtében dr. Guttmann Zsigmond zombori ügyvéd által képviselt Csernus Mihály lakos javára Altfatter Pál gyulafalvi lakos ellen 27 frt 94 kr és járuléki erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 353 frtra becsült butor, ágy és ruhaneműk és egyéb házieszközökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 25175/1896. számú végzése folytán 27 frt 94 kr tőkekövetelés, ennek 1896. évi február hó 2-ik napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 17 frt 49 krban bíróilag már megállapított költség erejéig Gyulafalván alperes lakásán leendő eszközésére 1897-ik évi február hó 3-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zomborban, 1897. évi január hó 17-én.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

13517. sz.

tkvi 1896.

Arverési hirdetés.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Udvar József végrehajtatónak István Jakabné szül. Piukovits Erzsébet végrehajtást szenvedő elleni 80 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék területén lévő, Zomborban fekvő, a zombori 814. sz. tjkvben István Jakabné szül. Piukovits Erzsébet tulajdonánál bejegyzett A. I. alatt foglalt (2665-2666) hr. s 337. ö. i. sz. házra és 187% □ önlvi beltelekre az árverés 1648 frt kiküldési árban ezennel elrendelték, még pedig az arra a C 23. sorszám a. István Jakab javára bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jog érintetlenül hagyása mellett, hogyha azért legalább 800 frt ígéret tétik, ellen esetben eme haszonélvezeti jog épségben tartása nélkül a becsáron alul is ugyanakkor eladatik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1897-ik évi március hó 31-ik napján délután 3 órakor a zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is eladani fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben, vagy az 1881. évi LX-ik törvény cikk 42 ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszoigátatni.

Kelt Zomborban, 1896. évi december hó 30. napján.

A zombori kir. trvszék mint telekkönyvi hatóság.

Radány Péter,
kir. törv. bírő.

1483. szám.

1896.

Arverési hirdetés.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tek. kir. járásbíró 1896. évi 10880. és 21474. számú végzése következtében dr. Berkes Zsigmond zombori ügyvéd által képviselt Holländer József és Topálovits Constantin zombori lakosok javára Altfatter Pál gyulafalvi lakos ellen 4 frt és 23 frt 80 kr és járuléki erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 353 frtra becsült butor, ágy és ruhaneműk és egyéb házieszközökből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbíró 22978. és 23941/1896. sz. végzése folytán 4 frt és 23 frt 80 kr tőkekövetelés, ennek esedékessége napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 47 frt 76 krban bíróilag már megállapított költség erejéig Gyulafalván alperesek lakásán leendő eszközésére 1897. évi február hó 3-ik napjának délutáni 10 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Zomborban, 1897. évi január hó 18-án.

Cservenka Lajos,
kir. bir. végrehajtó.

Az előkelő világ arcszépítője a

Kicállyó arccreme,

mely hatásánál fogva fölülmúl minden eddig ismert arcszépítő szereket.

Ártalmas alkatrészekből ment, nem tartalmaz zsíros anyagot, a bőr által teljesen felszívatik. Rövid használat után eltávolít az arcról minden börtisztatlanságot, u. m.: **szeplőt, májfoltot, pörsemet, mitessert** stb., a bőrt fénytelen simává és hófehérré teszi, nappali használat megóvja az arcot a szél és hideg káros hatásától. Igen alkalmas színházak és estélyekre, mivel a hölgyor általa jobban tapad és az arcon állandóan megmarad.

EGY TEGELY 70 KR.

Mivel hasonló névvel teljesen értéktelen és ártalmas utánzatok vannak, minden tegely vedjégyemmel van lezárva - Egyedül kapható:

TEMESVÁRY JÓZSEF
Angyal-gyógyszertárban ZOMBORBAN.
10-5 Postai megrendelések gyorsan eszközöltnék.

Meghívó.

A jankováci takarékpénztár részvény-társaság 1897. évi február hó 7-én délután 2 órakor az intézet helyiségében rendez évi közgyűlést tartja, melyre az intézet részvényesei tisztelettel meghívotnak. A közgyűlés tárgyai: I. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzleti évről. II. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg előterjesztése és ennek jóváhagyása, ugy az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése és nyeremény felosztásának elhatározása. III. Három igazgató, az igazgatósági tagok egyharmadának vagyis 5 tagnak és 3 felügyelő-bizottsági tagnak kilépése folytán megürrült állásoknak titkos szavazás útján leendő betöltése, azon megjegyzéssel, hogy a kilépők újra megválaszthatók. IV. A közgyűlési jegyzőkönyv bítelesítésére 2 tag választása.

Jankovác, 1897. január hó 4-én.

Az igazgatóság.

Figyelmeztetés. 54. §. Minden részvényes, ki a közgyűlésen jogait gyakorolni óhajta, tartozik a közgyűlést megelőzőleg 24 órával részvényeit s meghatalmazásait az intézeti igazgatóságnál letenni, a mikor erről elismervényt kap, melyben egyszersmind szavazatának száma is kitéendő.

A letett részvényekről az igazgatóság által összeállított névjegyzéket — a letett részvényeket — valamint a meghatalmazásokat is a felügyelő bizottság átvizsgálja tartozik s ennek megtörténtét a közgyűléshez intézendő jelentésében köteles megemlíteni.

VAGYON.

Mérleg-számla 1896. december hó 31-én.

TEHER.

Pénztárkészlet	2176 31	Részvény alaptőke	50000 —
Értékpapír	7198 —	Tartalék alaptőke	18112 30
Váltó	131057 —	Takarékbetét és tőkésített kamat	122063 53
Kötelezvény 1590 "	69648 —	Heti betét	5735 18
Jelzálogköcsön 9 "	12247 —	Váltó visszleszámitolás	14388 11
Ingatlan	480 —	Adó tartalék	250 —
Postatakarékpenztár	228 54	Nyeremény	9785 73
	223034 85		223034 85

Jankovác, 1897. január 2-án.

Madzinyi János s. k., Lövy Sándor s. k., Dr. Holländer Adolf s. k., Madzinyi Géza s. k., Brachfeld Zsigmond s. k.,
igazgató. igazgató. igazgató. pénztárnok. könyvvezető.

Ezen mérleg-számla az intézeti könyvekkel egyezőnek és helyesnek találtatott.

Jankovác, 1897. január 4-én.

3-3

Szűcs Lajos s. k.,
felügy. biz. tag.

Kubinszki Pál s. k.,
felügy. biz. tag.

Schöffner József s. k.,
felügy. biz. tag.

123. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetés.

Mélykut község előjárása által a megfresedett és évi 360 frttal javadalmazott községi rendőrvetetői állásra pályázat hirdetik. Felhivatnak pályázni szándékozók, hogy sajátkezűleg irt s szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyo év február hó 5-ig** az alulirt előjárásnál nyújtsák be.

Mélykuton, 1897. évi január hó 17-én.

Lajthay Benjámín, **Balog László,**
közs. jegyző. 3-1 közs. bírő.

409. sz. 1897.

Hirdetés.

Pivnica községben 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi irtóki állásra pályázat nyitattik. Folyamodók képességüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket **január hó 31-ig** hozzám nyújtsák be.

Hódsághon, 1897. évi január hó 9-én.

3-2 **Vissy József,**
főszolgabíró.

Kiadó lakás és bolt helyiség.

Zomborban, Kalap utca 219. szám alatt lévő lakház (Paprika-fele ház) bolt helyiséggel együtt **folyo év május hó 1-étől kiadó.**

Bővebb értesítést ad

3-3 **Szojsits Jevta.**

Megérkezett

az új küldemény narancs- és citromból, narancsból **8 darab 10 kr,** citromból **7 db 10 kr.**

Malagaszőlő kilója 1 frt 10 kr.

Engel és Goldsteinnél

Zomborban.

*-2

111. szám. 1897.

Pályázati hirdetés.

Ada községben üresedésbe jött három gyalogos rendőri állásra pályázat nyitattik. Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket **folyo év február 10-ig** alulirt előjárásához nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vételint nem fognak.

Javadalmazásuk ruba általán nélkül egyenként évi 250 frt.

Kelt Adán, 1897. évi január 26.

Aradszky Ulászló, **Wolf József,**
jegyző. 3-2 bírő.

292. sz. 1897.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járáshoz tartozó Gyulafalva községben elhalálozás folytán üresedésbe jött szülésznoői állásra pályázatot nyitok és felhívom az ezen állást elnyerni óhajtókat, miszerint kérvényeiket képsítvényüket igazoló okmányokkal felszerelve hozzám **folyo év február hó 15-ig** nyújtsák be.

Imitten megjegyzem, hogy ezen állás évi javadalmazását 50 frt készpénz és egyes szülési eseteknél 1 frt közreműködési díj képezi.

Zombor, 1897. január hó 16-án.

Tárczay,
főszolgabíró.

3-1

TANONC KERESTETIK.

Egy jó házból való fiú előnyös feltételek mellett felvétetik

Malek Ede könyvkötészetében

3-3 ZOMBORBAN.

537. szám kig. 1897.

HIRDETMEY.

A vajszaiki körjegyzőségnek 360 frt fizetéssel javadalmazott végrehajtói állás van üresedésben. Az ezen állást elnyerni óhajtókat felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **február hó 5-ig** nyújtsák be.

Hódsághon, 1897. évi január hó 15-én.

3-2 **Vissy József,**
főszolgabíró.